

12.04.2023

Pressemeddelelse

Afsluttende evaluering slår fast: Kunsthåndværk skaber lokal vækst på Bornholm

En netop udgivet slutevaluering for 2019-2022 viser, at den indsats, som er skabt og gennemført via projektet *Maker's Island Bornholm* har indfriet sine mål. Projektet har styrket og udviklet kunsthåndværkersektoren, sikret den en fornyelse og et kvalitetsløft – og har formået at omsætte den internationale anerkendelse som Bornholm fik efter udnævelsen til *World Craft Region* til stor værdi for hele Bornholm.

Slutevalueringen er foretaget af Center for Regional- og Turismeforskning (CRT), og den viser en tydelig fremgang for kunsthåndværket i perioden fra 2017 til udgangen af 2022. **For eksempel** er det i evalueringen dokumenteret, at man i dag kan leve bedre af at være kunsthåndværker på Bornholm end tidligere. Erhvervsindkomsten blandt kunsthåndværkerne er steget med 26 procent fra 2019 til 2022. Det er langt mere end indkomsten for kunsthåndværkere i det øvrige Danmark og mere end den generelle erhvervsindkomst på Bornholm.

Udover en flot stigning i erhvervsindkomsten viser CRT's analyse og evaluering også, at beskæftigelsen indenfor kunsthåndværk er vokset med 31 procent fra 2017 til 2022 - fra 90 personer i 2017 til 118 personer i 2022.

Vi har også set en eksplosion i antallet af ansøgere til Det Kongelige Akademi's internationale glas – og keramikuddannelse i Nexø. Målsætningen for Maker's Island var at opnå en stigning i antallet af ansøgere til uddannelsen på 20 procent i perioden 2017-2022, men den reelle stigning endte på ikke mindre end 137 procent, hvilket ingen havde forudset.

Designskolens beliggenhed på Bornholm har også en stor betydning for vores lokalsamfund, da den tiltrækker nye borgere til øen. Af 190 personer, som er tidligere uddannet fra designskolen i Nexø og fortsat bosat i Danmark, bor ca. en tredjedel af disse på Bornholm. Skolen bidrager dermed ikke kun med studerende i uddannelsesperioden – men også med faste tilflyttere til Bornholm.

Stærk organisation bag udviklingen

Udviklingen har taget fart siden, at Bornholm i 2017 blev udnævnt til *World Craft Region*. Og den tog igen et hop i 2019, da Bornholms Regionskommune nedsatte et sekretariat for Maker's Island og en styregruppe, der fik til opgave at skabe værdi ud af den flotte titel, som var givet til Bornholm.

Styregruppen har gennem perioden haft viceborgmester Morten Riis som forperson og kunsthåndværker Timmi Kromann, som næstforperson. Timmi er desuden Bornholms regionale repræsentant i World Craft Council Europe og også repræsentant for den lokale kunsthåndværkerforening Arts & Crafts Association Bornholm (ACAB).

Kunsthåndværk som turismemagnet

Det bornholmske turisterhvervs udviklings- og markedsføringsorganisation, Destination Bornholm, har siden Bornholm blev udnævnt som *World Craft Region* haft et særligt fokus på at formidle Bornholm som kunsthåndværk-destination både lokalt, nationalt og internationalt. Det bornholmske *Kunsthåndværk* er i kraft af Maker's Island indsatsen blevet anerkendt som en særlig styrkeposition og en "Reason to go" til

Bornholm. Kunsthåndværket er blevet vigtigt for turismen, den deraf følgende omsætning og antallet af arbejdspladser på øen. Andelen af turister der ser positivt på muligheden for gode kunsthåndværkeroplevelser er steget fra 34 procent i 2019/20 til 45 procent i 2021/22. Ligeledes er andelen af turister der angiver kunst og kunsthåndværk som et væsentligt motiv til at besøge Bornholm steget fra 16 procent i 2019 til 19 procent i 2021.

Særligt positivt er det, at antallet af besøgende til Bornholm i sensommeren og efteråret er i flot fremgang. Turistsæsonen er blevet udvidet bl.a. på grund af nye tiltag som **Bornholm Craft Weeks**, som Maker's Island er initiativtager til. Bornholm Craft Weeks er udviklet og etableret som sæsonforlængende kunsthåndværk- og turismevent. Eventen har formålet at vise, hvorfor Bornholm er World Craft Region samt skabt en platform for formidling, innovation og nye forretningsmodeller; nye formidlingsformater, nye samarbejder. Eventen har i de første år opnået massiv opbakning fra erhvervet med et allerede imponerende program i år 1 og 2 samt en stor økonomisk opbakning fra lokale fonde.

Styrket samarbejde har ført til succes

I evalueringens interviews fremhæves koordineringen og samarbejdet i *Maker's Island* som yderst værdifuldt. Samarbejdet blomstrer mellem aktørerne, og der er i dag en langt højere grad af videndeling mellem de forskellige aktører, som også er blevet mere bevidste om øko-systemet og egne roller deri. Der er et tillidsfuldt forhold, hvilket gør at der nemt kan rækkes ud mod hinanden. Vores lokale *Business Center Bornholm* har bl.a. haft et særligt fokus på behov i kunsthåndværkervirksomheder, hvilket har gjort, at parterne har lært hinanden bedre at kende og nu i højere grad taler samme sprog. Designskolen har gjort væggene imellem aktørerne tyndere og er fx nu samlingssted for møder og efteruddannelseskurser, ligesom der er en øget integration af de studerende i det lokale kunsthåndværkermiljø. Kunsthåndværket fylder mere på øens museer og gallerier, og der er samarbejder mellem institutioner og kunsthåndværkere om udstillinger, markeder, events, artist talks og salg.

Der er skabt en ny stolthed over at være en del af noget større, og endnu stærkere kollektiv bevidsthed om Bornholms kunsthåndværk end før Maker's Island. Stoltheden resulterer for mange bl.a. i en højere prissætning og øget tillid til fx at indgå i samarbejder, udstillinger og projekter.

Bornholms indsats for kunsthåndværket får stor international opmærksomhed

Den kollektive, samskabende tilgang til samarbejde fremhæves og bemærkes af aktører udenfor Bornholm - både fra nationalt og internationalt niveau. Der er sket en stor stigning i omtalen af Bornholms kunsthåndværk, fx via feature artikler bragt i nationale og udenlandske aviser, blade og magasiner. Der er ligeledes sket en stigning i antallet af invitationer til at komme og fortælle om Bornholms kunsthåndværk og dets organisering i både nationale og internationale fora. Bornholm fremhæves af internationale aktører som værende i verdensklasse. Nicky Dewar fra British Craft Council og vicepræsident for World Craft Council Europe peger på, at det netop er *den kollektive, samskabende tilgang*, der har ført til den massivt øgede betydning af kunsthåndværket, og at denne tilgang til samarbejde derfor er **"hjertet af Bornholms succes"**.

Makers Island fortsætter – foreløbig frem til 2025

Den store succes for Makers Island indsatsen betyder også, at Bornholms Regionskommune har besluttet at videreføre projektet foreløbig frem til 2025. I de kommende år vil der være fokus på at videreudvikle

fyrtårnseventen Bornholm Craft Weeks og at fortsætte det gode arbejde med synliggørelse og formidling fx gennem samarbejde med Destination Bornholm og alle øvrige partnere samt lokale, nationale og internationale medier. Derudover skal der fokuseres på at arbejde for en fremtidig bæredygtig organisering og økonomi i projektet i et fortsat stærkt samarbejde med alle projektets partnere.

Formand for styregruppen for *Maker's Island Bornholm*, Morten Riis, siger:

*"Kunsthåndværket er utvivlsomt én af Bornholms store styrker. Både som del af øens kultur, identitet og historie, og som en inspirerende og energisk side af vores uddannelsesliv og arbejdsmarked. Kunsthåndværket er et erhverv, som har en fundamental betydning for øen. Også som drivkraft i forhold til tilflyttere, i at skabe flere arbejdspladser og raffinere vores kulturturisme. Flere og flere kunsthåndværkere kan nu leve af deres erhverv, så for mig er der ingen tvivl om, at arbejdet i *Maker's Island* er en succes. Vi kan se, at det gavner og er med til at støtte op om en positiv udvikling. Men det havde ikke været mulig uden støtte fra Bornholms Regionskommune, og hvis ikke også fonde og sponsorer havde troet på projektet. Så en stor tak til alle dem, der er med til at understøtte, at kunsthåndværkets potentiale bliver foldet ud".*

Læs mere om *Maker's Island Bornholm* her: www.makersislandbornholm.dk

Links til evalueringens forskellige rapporter:

Slutevaluering: https://crt.dk/wp-content/uploads/Makers-Island-slutevaluering-2019_2022_.pdf

Midtvejsevaluering: https://crt.dk/wp-content/uploads/Makers-Island-Bornholm-Midtvejsevaluering-2021_.pdf

Bornholms Craft Weeks: <https://crt.dk/wp-content/uploads/Bornholm-Craft-Weeks-Evaluering-2022.pdf>

Short summary: <https://crt.dk/wp-content/uploads/Short-summary-of-Makers-Island-evaluation-UK-1.pdf>

One-pager: https://crt.dk/wp-content/uploads/Onepager-Bornholmsk-Kunsthåndværk_mar2023.pdf

Yderligere information og spørgsmål:

Kontakter:

Maker's Island Bornholm

Forperson for styregruppen *Maker's Island Bornholm*, Morten Riis

Mail: Morten.Riis@brk.dk, Mobil: +45 2033 1727

Faktuelle tal og analyse

Rikke Brandt Broegaard, seniorforsker Center for Regional- og Turismeforskning og Anders Hedetoft, Chefkonsulent Center for Regional- og Turismeforskning.

Mail: rikke.brandt.broegaard@crt.dk, mobil: +45 3085 5180

Mail: anders.hedetoft@crt.dk, mobil: +45 30 85 51 83

Repræsentant for ACAB, *Arts & Crafts Association Bornholm*, kunsthåndværker: Bettina Prejsler

Mail: b@prejsler.dk, Mobil: +45 61700636

Næstforperson i Maker's Island Bornholm, internationalt samarbejde og kunsthåndværker: Timmi

Kromann. Mail: kokolores@hotmail.com Mobil: +45 5151 4599

Makers Island Bornholm er et samarbejde mellem aktørerne inden for kunsthåndværket på Bornholm. Samarbejdet skal udmønte Bornholms titel som World Craft Region i konkrete aktiviteter, der sikrer synergier, promovering, kompetenceudvikling og internationalisering. Bag Maker's Island Bornholm står Arts & Crafts Association Bornholm, Bornholms Kunstmuseum, Bornholms Center for Kunsthåndværk, Hjorths Fabrik, Det Kongelige Akademi i Nexø, Destination Bornholm, Business Center Bornholm med Bornholms Regionskommune i spidsen.